

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

### 1 UPPGIFTER

---

Fullmäktige är regionens högsta beslutande organ och beslutar om övergripande strategiska och principiella frågor.

Fullmäktige beslutar genom regionplanen om mål, inriktning och fördelning av resurser för regionstyrelsen och nämnder.

Fullmäktige fastställer storleken på de totala resurserna genom beslut om avgifter och finansiering, främst utdebiteringens storlek.

Fullmäktige beslutar om principiella riktlinjer genom regionens policys/program.

Fullmäktige beslutar om principiella riktlinjer genom direktiv till de bolag/motsvarande som regionen helt eller delvis äger, är medlem i eller annars har intresse i.

Fullmäktige beslutar om principiella eller större förändringar i fråga om hälso- och sjukvårdens utbudsstruktur.

### 2 LEDAMÖTER

---

Fullmäktige har 77 ledamöter. I vallagen finns det bestämmelser om antalet ersättare.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, placeras ledamöterna partivis i sammanträdeslokalen.

### 3 REGIONFULLMÄKTIGES PRESIDIUM

---

Det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande som tillsammans utgör fullmäktiges presidium.

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Presidiet ansvarar för den strategiska planeringen av fullmäktigearbetet och kontakterna med styrelsen och de politiska partiernas gruppledare.

Presidievalen ska förrättas på första sammanträdet med det nyvalda fullmäktige. Vid valet bestämmer fullmäktige mandattidens längd.

Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått. Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

### 4 TID OCH PLATS FÖR SAMMANTRÄDENA

---

Fullmäktige håller sex ordinarie sammanträden per år. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena. Det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder det nyvalda fullmäktige första gången den 15 oktober. När 15 oktober infaller på en helgdag sammanträder det nyvalda fullmäktige på den första helgfria vardagen därefter, om inte fullmäktige beslutar något annat.

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena. En begäran om ett extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

Fullmäktige sammanträder i Västerås. Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Fullmäktiges sammanträden tillkännages på regionens digitala anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.

### 5 FÖRLÄNGNING AV SAMMANTRÄDE OCH FORTSATT SAMMANTRÄDE

---

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet ska fortsätta.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden ett tillkännagivande om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver något tillkännagivande inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

---

### 6 ÄRENDEN OCH HANDLINGAR TILL SAMMANTRÄDENA

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Styrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i tillkännagivandet bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet. Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet. Kallelse och övriga handlingar skickas elektroniskt.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i anslutning till sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

---

### 7 ANMÄLAN AV HINDER FÖR TJÄNSTGÖRING OCH INKALLANDE AV ERSÄTTARE

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till fullmäktiges sekreterare. Ordföranden eller sekreteraren låter kalla in den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra. Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

Det som sagts ovan om ledamot gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

För att kunna tjänstgöra vid förhinder med kort varsel samt i informations- och utbildningssyfte har extra ersättare möjlighet att närvara vid fullmäktiges sammanträden enligt fastställd riktlinje.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

### 8 UPPROP

---

I början av varje sammanträde förrättas upprop. Elektroniskt omröstnings- och mötessystem används vid upprop.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

### 9 PROTOKOLLJUSTERARE

---

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet. Sedan uppropet har förrättats väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

### 10 TURORDNING FÖR HANDLÄGGNING AV ÄRENDENA

---

Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i den fullständiga föredragningslistan. Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer, när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte tillkännagetts. Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

### 11 YTTRANDERÄTT VID SAMMANTRÄDENA

---

Rätt att delta i överläggningen har

- ordföranden och vice ordföranden i en nämnd eller gemensam nämnd vid behandling av ett ärende där nämndens verksamhetsområde berörs.
- ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning, när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.
- ordföranden i en nämnd eller i en fullmäktigeberedning eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

- styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 3 kap. 17 och 18 §§ KL, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

Regionens revisorer och deras sakkunniga ska ges tillfälle att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen. Regionens revisorer får delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller egen förvaltning.

Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos regionen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Ingår regionen i en samverkan genom gemensam nämnd får ordföranden efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordföranden och vice ordföranden i den gemensamma nämnden och anställda i de samverkande kommunerna/regionen för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

Regiondirektören får delta i överläggningen i alla ärenden. Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

---

### 12 TALARORDNING OCH ORDNINGEN VID SAMMANTRÄDENA

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning i vilken han eller hon anmält sig och blivit uppropad.

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg för en replik med anledning av vad en talare anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs.

En talare får avge två repliker på samma huvudanförande. Den som har ordet för genmäle får tala i högst en minut.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden ta från talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans eller hennes anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och som inte rättar sig efter

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

tillsägelse. Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

---

### 13 YRKANDEN

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

---

### 14 DELTAGANDE I BESLUT

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

---

### 15 OMRÖSTNINGAR

Elektroniskt omröstnings- och mötessystem används. Omröstningarna genomförs genom att ledamöterna avger sina röster med en voteringsanläggning. Av protokollet framgår hur ledamöterna har röstat.

I de fall det elektroniska mötessystemet inte används genomförs omröstningarna så att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppslagslista. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöter som har utsetts att justera protokollet.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget. Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

---

### 16 VALSEDEL VID SLUTEN OMRÖSTNING

En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den:

- upptar namnet på någon som inte är valbar,
- upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

---

### 17 MOTIONER

En motion

- ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter.
- får inte ta upp ämnen av olika slag.
- väcks genom att den ges in till regionens diarium, eller vid ett sammanträde med fullmäktige.

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Styrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Motioner som inkommer mellan ordinarie sammanträden remitteras av ordföranden, efter samråd med vice ordförandena, till det organ som ska bereda motionen.

Anmälan om genomförd remiss lämnas på närmast kommande fullmäktige.

---

### 18 MEDBORGARFÖRSLAG

Den som är folkbokförd inom regionen får väcka ärende i fullmäktige (medborgarförslag). Ett medborgarförslag;

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer.
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer.
- får inte ta upp ämnen av olika slag.
- väcks genom att det lämnas in till regionfullmäktiges kansli, eller vid ett sammanträde med fullmäktige.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i fullmäktige om det ligger inom fullmäktiges befogenhetsområde. Fullmäktige kan i vissa fall överlåta till styrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet.

Om fullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i fullmäktige.

Medborgarförslag ska beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det förslaget väcktes. När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

Styrelsen ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

---

### 19 FÖRETAGENS INITIATIVRÄTT

Styrelsen i en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2-6§§ KL får väcka ärenden i fullmäktige om sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

---

### 20 INTERPELLATIONER

En interpellation ska:

- vara skriftlig och inlämnad till regionens diarium senast tio dagar före det sammanträde vid vilket ledamoten avser att ställa den.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes. Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kungörelsen. Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret dagen före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6§§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

Ordföranden i en nämnd till vilken en interpellation ställts får överlåta besvarandet av interpellationen till ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund där regionen är medlem, om denne på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

### 21 FRÅGOR

---

En fråga ska:

- vara skriftlig och inlämnad till regionens diarium senast två dagar före det sammanträde vid vilket ledamoten avser att ställa den.

Vad som sägs om interpellationer ovan gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt. En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilket den har ställts.

#### *Hearings*

Fullmäktige kan anordna "hearings" i någon aktuell fråga. Vid sådana tillfällen ska fullmäktiges ledamöter ges tillfälle att mer ingående ställa frågor till ansvariga politiker och chefstjänstemän.

### 22 BEREDNING AV ÄRENDEN

---

Om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör styrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska behandla ska beredas. Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige ska redovisas de fullmäktige-ärenden som kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

### 23 ÅTERREDOVISNING FRÅN NÄMNDERNA

---

Fullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som fullmäktige lämnat.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

---

### 24 PRÖVNING AV ANSVARSFRIHET OCH ANMÄRKNING

Presidiet bereder i samråd med vice ordförandena frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

---

### 25 VALBEREDNING

På det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige väljer fullmäktige en valberedning för den löpande mandatperioden. Valberedningen består av en ledamot från varje parti som är representerat i fullmäktige.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla val som fullmäktige ska behandla med undantag av valen av fullmäktiges presidium eller valberedning.

Fullmäktige kan dock besluta att förrätta ett val utan föregående beredning. Vid valberedningens sammanträden ska föras protokoll som justeras av ordföranden. I övrigt bestämmer valberedningen själv sina arbetsformer.

---

### 26 REVISORERNAS BUDGET

Fullmäktiges presidium upprättar förslag till revisorernas budget.

---

### 27 JUSTERING AV PROTOKOLLET

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter. Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett. Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

---

### 28 RESERVATION

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

### 29 EXPEDIERING OCH PUBLICERING

---

Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet. Styrelsen, fullmäktiges presidium och regionens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på anslagstavlan. Av tillkännagivandet ska det framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har tillkännagetts. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före överklagandetidens utgång (13 kap. 5 § första stycket).

### 30 FULLMÄKTIGEBEREDNINGAR

---

De år då val av regionfullmäktige har ägt rum, väljer fullmäktige ledamöter till en demokratiberedning samt till en beredning för invånardialog.

#### Demokratiberedning

Till beredningen är fullmäktiges ledamöter valbara.

Beredningen består av en företrädare per parti som finnas representerade i regionfullmäktige samt regionfullmäktiges ordförande. Regionstyrelsens ordförande är tillika ordförande i demokratiberedningen.

Beredningen har till uppgift:

- Att vidareutveckla fullmäktiges arbetsformer.
- Att utgöra regionens förtroendemannakommitté med uppdrag att vid behov föreslå förändringar av såväl organisation som ekonomiska ersättningar till förtroendevalda.
- Att ansvara för förtroendemannaaorganisationens utbildningsinsatser.

#### Beredning för invånardialog

Beredningen består av elva ledamöter.

Beredningen har till uppgift:

- Utveckla formerna för invånardialog samt löpande hantera de kanaler för invånardialog som regionen beslutat att använda.

---

## Arbetsordning för regionfullmäktige 2018 - 2022

- Genomföra invånardialog i de frågor som beslutas av regionfullmäktige eller regionstyrelsen. Beredningen ska utifrån genomförd invånardialog lämna förslag till regionstyrelsen.
- Följa demokrati-, inflytande- och informationsfrågor i syfte att stödja fullmäktiges ledamöter i rollen som befolkningsföreträdare.
- Följa regionens samverkan med intresseorganisationerna i dialogforumen för personer med funktionsnedsättning (DFPMF), för pensionärsorganisationerna (DFP) och för barn (DFB).
- Följa/bevaka arbetet i nätverket för demokrati och hälsa.

Beredningen upprättar årligen en plan för arbetet samt en årlig rapport om sitt arbete. Planen och rapporten redovisas för fullmäktige.

Beredningen bestämmer i övrigt själva sina arbetsformer.

### 31 REFERENS

---

Fastställd av regionfullmäktige 2018-06-19, § XX.